

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

تشریف فرمایی شما فراگیران ارجمند را در

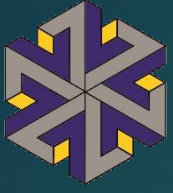
کارگاه آموزشی استاندارد حسابداری شماره ۳۵

و دستورالعمل معاملات اشخاص وابسته ارج می نهیم.

واحد آموزش و توسعه منابع انسانی

شرکت مجتمع صنایع و معادن احیاء سپاهان

۲۲ آذرماه ۱۴۰۲

استاندارد حسابداری شماره ۳۵

مالیات بر درآمد

مدرس:

جناب آقای دکتر سید مصطفی علوی

استاندارد
حسابداری

• سود حسابداری

سود و زیان دوره، قبل از کسر هزینه مالیات است (طبق صورتهای مالی)

ضوابط و
مقررات
مالیاتی

• سود مشمول مالیات

سود (زیان) دوره است، که طبق قوانین مالیاتی تعیین می شود و مالیات بر درآمد، بر مبنای آن قابل پرداخت (قابل بازیافت) است (طبق اظهارنامه مالیاتی).

** (بر مبنای سود حسابداری)

هزینه مالیات

** (بر مبنای سود مشمول مالیات)

مالیات پرداختنی (ذخیره مالیات)

****	درآمد های عملیاتی
(****)	بهای تمام شده درآمد های عملیاتی
****	سود ناخالص
.....
**	سود قبل از کسر مالیات
(**)	مالیات بر درآمد
****	سود خالص

بر مبنای استانداردهای حسابداری

بر مبنای ضوابط مالیاتی

هدف استاندارد

هدف این استاندارد، تجویز نحوه حسابداری مالیات بر درآمد می باشد.

تعاریف ارائه شده در این استاندارد

سود مشمول مالیات سود (زیان) دوره است، که طبق قوانین مالیاتی تعیین می شود و مالیات بر درآمد، بر مبنای آن قابل پرداخت (قابل بازیافت) است.

هزینه مالیات هزینه مالیات متشکل از هزینه مالیات جاری (درآمد مالیات جاری) و هزینه مالیات انتقالی (درآمد مالیات انتقالی) است و در برگیرنده کل مبلغی است که در محاسبه سود یا زیان دوره، در ارتباط با مالیات جاری و مالیات انتقالی، به حساب گرفته می شود.

مالیات جاری

مبلغ مالیات بر درآمد پرداختنی (قابل بازیافت) در ارتباط با سود مشمول مالیات (زیان مالیاتی) یک دوره است.

بدهیهای مالیات انتقالی

مبالغ مالیات بر درآمد قابل پرداخت در دوره های آتی است که از تفاوت های موقتی مشمول مالیات ناشی می شود.

*** (بر مبنای سود حسابداری)

هزینه مالیات

دارایی مالیات انتقالی

بدهی مالیات انتقالی

*** (بر مبنای سود (درآمد) مشمول مالیات)

مالیات پرداختنی

سود حسابداری < سود مشمول مالیات ← بدهی مالیات انتقالی داریم

۳۷.۵ (بر مبنای سود حسابداری)

هزینه مالیات

۱۲.۵ **بدهی مالیات انتقالی**

۲۵ (بر مبنای سود (درآمد) مشمول مالیات)

مالیات پرداختنی

صورت سود و زیان		
مالیاتی	حسابداری	
۲۰۰	۲۰۰	فروش
(۱۰۰)	(۵۰)	استهلاک
۱۰۰	۱۵۰	سود قبل مالیات
(۲۵)	(۳۷.۵)	مالیات
۷۵	۱۱۲.۵	سود خالص

سود حسابداری > سود مشمول مالیات ← دارایی مالیات انتقالی داریم

صورت سود و زیان

مالیاتی	حسابداری	
۲۰۰	۲۰۰	فروش
(۶۰)	(۱۲۰)	استهلاک
۱۴۰	۸۰	سود قبل مالیات
(۳۵)	(۲۰)	مالیات
۱۰۵	۶۰	سود خالص

هزینه مالیات

۲۰ (بر مبنای سود حسابداری)

دارایی مالیات انتقالی

۱۵

مالیات پرداختنی

۳۵ (بر مبنای سود (درآمد) مشمول مالیات)

مثال: فرض کنید درآمد شرکت شرق در سه سال متوالی (۱۴۰۰ - ۱۴۰۲) یکسان و مبلغ ۵.۰۰۰ میلیون ریال و هزینه های آن نیز هر سال ۲.۰۰۰ میلیون ریال می باشد. اما هزینه ها برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به ترتیب برای سه سال ۳.۰۰۰، ۲.۰۰۰ و ۱.۰۰۰ میلیون ریال است. نرخ مالیات ۲۵٪ است.

مالیات

استاندارد
حسابداری

۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰
۵۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰۰
(۱۰۰۰)	(۲۰۰۰)	(۳۰۰۰)
۴۰۰۰	۳۰۰۰	۲۰۰۰
(۱۰۰۰)	(۷۵۰)	(۵۰۰)
۳۰۰۰	۲۲۵۰	۱۵۰۰

۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰
۵۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰۰
(۲۰۰۰)	(۲۰۰۰)	(۲۰۰۰)
۳۰۰۰	۳۰۰۰	۳۰۰۰
(۷۵۰)	(۷۵۰)	(۷۵۰)
۲۲۵۰	۲۲۵۰	۲۲۵۰

درآمدها

هزینه ها

سود قبل از مالیات

هزینه مالیات

سود خالص

ارائه اطلاعات نامربوط به تصمیمات سرمایه گذاران

ارائه اطلاعات مربوط به تصمیمات سرمایه گذاران

جمع	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	شرح / سال
۷۷۵۰	۲۵۰	۲۲۵۰	۲۲۵۰	سود خالص (حسابداری)
<u>(۷۷۵۰)</u>	<u>(۳۰۰۰)</u>	<u>(۲۲۵۰)</u>	<u>(۱۵۰۰)</u>	سود خالص (مالیاتی)
۰	(۷۵۰)	۰	۷۵۰	تفاوت موقتی

✗ ۲۵٪

دارایی مالیات انتقالی

✗ ۲۵٪

بدهی مالیات انتقالی

تفاوت های مالیاتی

تفاوت های دائمی: تفاوت های بین درآمد مشمول مالیات (استانداردهای حسابداری) و سود قبل از مالیات (اظهارنامه) که در آینده برگشت نمی خورد و بر مالیات انتقالی موثر نیست

تفاوت های موقتی: تفاوت بین مبلغ دفتری دارایی یا بدهی در صورت وضعیت مالی و مبنای مالیاتی که در نهایت برگشت می شود و بر مالیات انتقالی موثر است

تفاوت‌های دائمی

نمونه ای از درآمدها و هزینه هایی که طبق قانون مالیاتهای مستقیم منجر به تفاوت دائمی می گردد به شرح زیر است :

۱- سود سپرده های بانکی

۲- درآمد حاصل از فعالیتهای کشاورزی

۳- درآمد سود سهام؛

۴- هزینه پاداش هیات مدیره؛

۵- ضایعات غیر عادی

۶- زیان فروش زمین و ساختمان

۷- هزینه استهلاک بخش تجدید ارزیابی داراییها

تفاوت‌های موقت

از تفاوت بین مبلغ دفتری یک دارایی یا یک بدهی در وضعیت مالی با مقاصد مالیاتی آن بوجود می‌آید. تفاوت‌های موقتی می‌تواند به یکی از دو صورت زیر باشد:

الف. تفاوت‌های موقتی مشمول مالیات: تفاوت‌های موقتی هستند که هنگام بازیافت مبلغ دفتری یک دارایی یا تسویه مبلغ دفتری یک بدهی، در تعیین سود مشمول مالیات (زیان مالیاتی) دوره‌های آتی، منجر به ایجاد مبالغ مشمول مالیات خواهند شد؛ **تفاوت‌های موقت مشمول مالیات منجر به ایجاد بدهی مالیات انتقالی می‌گردد.**

ب. تفاوت‌های موقتی کاهنده مالیات: تفاوت‌های موقتی هستند که هنگام بازیافت مبلغ دفتری یک دارایی یا تسویه مبلغ دفتری یک بدهی، در تعیین سود مشمول مالیات (زیان مالیاتی) دوره‌های آتی، منجر به ایجاد مبالغ کاهنده مالیات خواهند شد. **تفاوت‌های موقت کاهنده مالیات منجر به ایجاد دارایی مالیات انتقالی می‌گردد.**

تفاوت‌های موقت کاهنده مالیات

هزینه های ذخیره مرخصی کارکنان : هنگام ثبت این هزینه، از سود حسابداری کسر می شود، اما در تعیین سود مشمول مالیات، هنگام پرداخت، کاهنده سود مشمول مالیات می باشد.

هزینه های قبل از بهره برداری : برای تعیین سود حسابداری، برخی مخارج در دوره وقوع به عنوان هزینه شناسایی می شود، اما در تعیین سود مشمول مالیات، ممکن است واحد تجاری تا دوره بعد مجاز به کاهش در سود مشمول مالیات(زیان مالیاتی) نباشد.

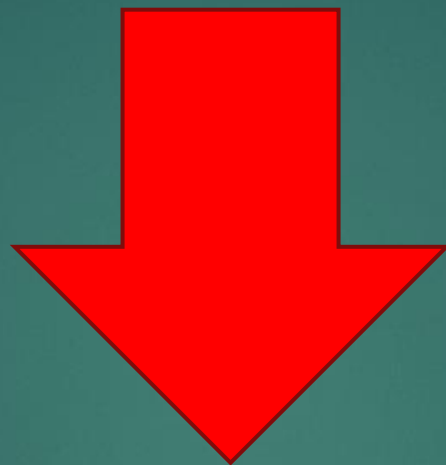
تفاوت‌های موقت مشمول مالیات

۱_هزینه های توسعه : برای تعیین سود حسابداری، ممکن است مخارج توسعه بهای تمام شده داراییها منظور شود و در طول دوره های آتی مستهلک گردد اما برای مقاصد مالیاتی، در دوره ای که واقع می شود سود مشمول مالیات را کاهش می دهد.

۲_روش استهلاک : استهلاک منظور شده در تعیین سود مشمول مالیات (زیان مالیاتی)، ممکن است با استهلاک محاسبه شده در تعیین سود حسابداری، تفاوت داشته باشد. در صورتی که استهلاک مالیاتی، نسبت به استهلاک حسابداری تسریعی باشد، تفاوت موقتی مشمول مالیات ایجاد می شود و منجر به بدهی مالیات انتقالی گردد.

۳_ اخذ مالیات در زمان دریافت نقدی درآمد مالی: درآمد مالی که بر مبنای تخصیص زمانی در سود حسابداری لحاظ می شود، اما ممکن است در برخی حوزه های مقرراتی، هنگام وصول نقد، در سود مشمول مالیات لحاظ گردد.

مبنای مالیاتی

مبلغی که طبق مقررات مالیاتی برای دارایی یا
بدهی ملاک محاسبه قرار میگیرد.

مبنای مالیاتی یک دارایی

مبنای مالیاتی یک دارایی، مبلغی است که از هرگونه منافع اقتصادی مشمول مالیات کسب شده توسط واحد تجاری در زمان بازیافت مبلغ دفتری دارایی، برای مقاصد مالیاتی قابل کسر خواهد بود

اگر مبلغی از درآمد مشمول مالیات قابل کسر نباشد مبنای مالیاتی آن دارایی صفر خواهد بود.

در صورتی که این منافع اقتصادی مشمول مالیات نباشد، مبنای مالیاتی دارایی برابر با مبلغ دفتری آن است

مثالهای مبنای مالیاتی یک دارایی

۱. مبلغ دفتری در آمد مالی دریافتی، ۱۰۰ است. مالیات در آمد مالی مربوط، بر مبنای نقدی محاسبه می شود. **مبنای مالیاتی در آمد مالی دریافتی، صفر است.**

۲. مبلغ دفتری دریافتی های تجاری، ۱۰۰ است. در آمد مربوط، قبلاً در سود مشمول مالیات (زیان مالیاتی) منظور شده است. **مبنای مالیاتی دریافتی های تجاری، ۱۰۰ است.**

۳. مبلغ دفتری سود تقسیمی دریافتی از واحد تجاری فرعی، ۱۰۰ است. سود تقسیمی، مشمول مالیات نیست. در واقع، کل مبلغ دفتری دارایی، از منافع اقتصادی قابل کسر است. بنابراین، **مبنای مالیاتی سود تقسیمی دریافتی، ۱۰۰ است.**

۴. مبلغ دفتری وام دریافتی، ۱۰۰ است. بازپرداخت اصل وام، هیچ گونه آثار مالیاتی ندارد. **مبنای مالیاتی**

وام، ۱۰۰ است.

مبنای مالیاتی یک بدهی

مبلغ دفتری آن پس از کسر مبالغی است که برای مقاصد مالیاتی، در ارتباط با آن بدهی در دوره های آتی قابل کسر باشد.

در مورد پیش دریافت در آمد، مبنای مالیاتی بدهی، برابر با مبلغ دفتری آن پس از کسر هرگونه در آمدی است که در دوره های آتی مشمول مالیات نخواهد شد.

مثالهای مبنای مالیاتی یک بدهی

۱. بدهیهای جاری شامل هزینه های پرداختنی به مبلغ دفتری ۱۰۰ می باشد. برای مقاصد مالیاتی، هزینه مربوط در زمان پرداخت نقدی، کسر خواهد شد. **مبنای مالیاتی هزینه های پرداختنی، صفر است.**
۲. بدهیهای جاری شامل پیش دریافت درآمد مالی به مبلغ دفتری ۱۰۰ است. مالیات درآمد مالی مربوط، در زمان دریافت نقد محاسبه می شود. **مبنای مالیاتی پیش دریافت درآمد مالی، صفر است.**
۳. بدهیهای جاری شامل هزینه های پرداختنی به مبلغ دفتری، ۱۰۰ است. هزینه مربوط، قبلاً بابت مقاصد مالیاتی کسر شده است. **مبنای مالیاتی هزینه های پرداختنی، ۱۰۰ است.**
۴. بدهیهای جاری، شامل جرائم پرداختنی به مبلغ دفتری ۱۰۰ است. برای مقاصد مالیاتی، جرائم، کاهنده مالیات تلقی نمی شود. **مبنای مالیاتی جرائم پرداختنی ۱۰۰ است.**
۵. مبلغ دفتری وام پرداختنی ۱۰۰ است. بازپرداخت اصل وام، اثر مالیاتی ندارد. **مبنای مالیاتی این وام ۱۰۰ است.**

دارایی و بدهی مالیات انتقالی

دارایی مالیات انتقالی

هزینه های مندرج در اظهارنامه مالیاتی > هزینه های حسابداری

در این حالت درآمد مشمول مالیات در اظهارنامه مالیاتی بیشتر از سود در گزارشگری مالی می باشد. بنابراین در این حالت شرکت در سال جاری مالیات بیشتری پرداخت می نماید و در سالهای آتی مالیات کمتری پرداخت می نماید.

بدهی مالیات انتقالی

هزینه های حسابداری > هزینه های مندرج در اظهارنامه مالیاتی

در این حالت درآمد مشمول مالیات در اظهارنامه مالیاتی کمتر از سود در گزارشگری مالی می باشد. بنابراین در این حالت شرکت در سال جاری مالیات کمتری پرداخت می نماید و در سالهای آتی مالیات بیشتری پرداخت می نماید.

شرح	ارزش دفتری نسبت به مبنای مالیاتی	نوع تفاوت موقتی	نتیجه تفاوت موقتی در صورت وضعیت مالی
دارایی ها	ارزش دفتری < مبنای مالیاتی	مشمول مالیات	بدهی مالیات انتقالی
دارایی ها	مبنای مالیاتی < ارزش دفتری	کاهنده مالیات	دارایی مالیات انتقالی
بدهی ها	ارزش دفتری < مبنای مالیاتی	کاهنده مالیات	دارایی مالیات انتقالی
بدهی ها	مبنای مالیاتی < ارزش دفتری	مشمول مالیات	بدهی مالیات انتقالی

شناسایی مالیات انتقالی

• مبنای مالیاتی - مبلغ دفتری

تفاوت موقتی

• نرخ مالیات \times تفاوت موقتی

دارایی یا بدهی
مالیات انتقالی

مثال : شرکت آلفا دارایی را به مبلغ ۳.۰۰۰ ریال خریداری نمود، اگر دارایی فوق طبق استاندارد های حسابداری ۶ ساله ولی طبق ضوابط مالیاتی ۳ ساله مستهلک شود درآمد حاصل از کارکرد دارایی فوق ثابت ۴.۰۰۰ ریال باشد (ارزش باقیمانده صفر فرض شود)، مطلوب است محاسبه مالیات انتقالی و ثبتهای مربوطه، تفاوت بین مبلغ دفتری دارایی و مبنای مالیاتی؟ (نرخ مالیات ۲۵٪)

سال	استهلاک حسابداری	استهلاک مالیاتی
اول	۵۰۰	۱۰۰۰
دوم	۵۰۰	۱۰۰۰
سوم	۵۰۰	۱۰۰۰
چهارم	۵۰۰	-
پنجم	۵۰۰	-
ششم	۵۰۰	-

۴۰۰۰

سود طبق استاندارد های حسابداری $3500 = 500 -$ **۸۷۵**

سود طبق ضوابط مالیاتی $3000 = 1000 -$ **۷۵۰**

هزینه مالیات ۸۷۵ (بر مبنای سود حسابداری)

بدهی مالیات انتقالی ۱۲۵

مالیات پرداختنی ۷۵۰ (بر مبنای سود(درآمد) مشمول مالیات)

سال ۱ تا ۳

۸۷۵ (بر مبنای سود حسابداری)

هزینه مالیات

۱۲۵

بدهی مالیات انتقالی

سال
چهارم تا آخر

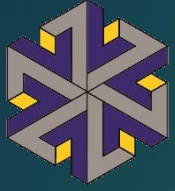
۱۰۰۰۰ (بر مبنای سود(درآمد) مشمول مالیات)

مالیات پرداختنی

در استاندارد حسابداری هزینه مالیات (مزایای مالیاتی) به دو بخش تقسیم می شود:

- هزینه مالیات جاری (مزایای مالیات جاری)
- هزینه مالیات انتقالی (مزایای مالیات انتقالی)

سال ۲	سال ۱	شرح
۲۵۰	۱۲۵	بدهی مالیات انتقالی در پایان سال
<u>(۱۲۵)</u>	<u>(۰)</u>	بدهی مالیات انتقالی در اول سال
۱۲۵	۱۲۵	هزینه مالیات انتقالی
<u>۷۵۰</u>	<u>۷۵۰</u>	هزینه مالیات جاری (مالیات پرداختنی)
۸۲۵	۸۲۵	هزینه مالیات (طبق سود حسابداری)

دستور العمل الزامات افشای اطلاعات و تصویب معاملات اشخاص وابسته

ناشران بورس و فرابورسی

دستورالعمل الزامات افشای اطلاعات و تصویب معاملات اشخاص وابسته ناشران بورسی و فرابورسی

مصوب ۱۳۹۰/۱۰/۰۳ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران، پیشگیری از وقوع تخلفات و نیز ساماندهی و توسعه بازار شفاف و منصفانه اوراق بهادار طبق بندهای ۸، ۱۱ و ۱۸ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی) این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۰۳ در ۱۳ ماده و ۵ تبصره به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید. رعایت مفاد این دستورالعمل، از تاریخ ابلاغ آن، برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس الزامی است.

• ماده ۱ :

اصطلاحات و واژه‌های تعریف‌شده در ماده یک دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان و همچنین بند ۶ استاندارد حسابداری لازم‌الاجرا شماره ۱۲، بجز دامنه تعریف "اشخاص وابسته" که به شرح زیر تکمیل شده است، با همان مفاهیم در ضوابط حاضر به‌کار رفته‌اند:

○ بند ۱ :

ناشر : منظور ناشر پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران می‌باشد.

○ بند ۲ :

اشخاص وابسته: اشخاص وابسته عبارتند از:

۱. اشخاص وابسته ذکر شده در بند ۶ استاندارد حسابداری شماره ۱۲،
۲. اشخاصی که حداقل ۱۰٪ از سهام ناشر را به‌طور مستقیم و غیر مستقیم در اختیار دارند،
۳. شرکتی که مدیران فعلی آن، در ۲ سال اخیر عضو هیئت‌مدیره یا مدیرعامل ناشر بوده‌اند،
۴. شرکتی که مدیران ۲ سال اخیر آن در حال حاضر عضو هیئت‌مدیره یا مدیرعامل ناشر باشند،
۵. اشخاص دارای روابط خاص با ناشر، مانند تعاونی کارکنان، صندوق های بازنشستگی و ... اعم از آنکه توسط ناشر کنترل شوند یا خیر) و همچنین شرکتهای تحت کنترل آن ها،
۶. مشارکت خاص مربوط به اشخاص کنترل‌کننده یا دارای نفوذ قابل ملاحظه در ناشر،
۷. مدیران ارشد اجرایی همانند معاونان مدیرعامل، مدیران اجرایی ناشر مانند مدیرمالی، مدیر پروژه‌ها، مدیر منابع‌انسانی،
۸. هر مشتری و یا هر تأمین‌کننده مواد اولیه ناشر که بر تصمیم‌گیری مدیران نفوذ داشته‌باشد و یا تصمیمات آنها تحت نفوذ ناشر باشد و بتواند تصمیمات پیرامون معاملات را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین در صورتیکه حداقل ۳۰٪ از درآمد عملیاتی ناشر در طی دوره، از یک مشتری کسب گردد و یا حداقل ۳۰٪ از خرید ناشر در طی دوره از یک تأمین‌کننده مواد اولیه انجام گردد، مشمول این تعریف خواهد شد.

○ تبصره ۱ :

منظور از مدیران در این دستورالعمل، مدیر عامل و اعضای هیئت مدیره ناشر می‌باشد.

● ماده ۲ :

ناشر مکلف است علاوه بر رعایت الزامات مقرر در استاندارد حسابداری شماره ۱۲ با عنوان "افشای اطلاعات اشخاص وابسته"، مفاد این مقررات را رعایت نماید.

● ماده ۳ :

معاملات بااهمیت با اشخاص وابسته باید به تفکیک هر گروه معامله و با شرح مناسب به ترتیبی که در ماده ۴ این دستورالعمل ذکر شده است افشا شود و از عبارات کلی دریافت، پرداخت، خرید، فروش و اجاره استفاده نشود.

○ تبصره ۱ :

خرید و فروش دارائی های ثابت باید به تفکیک هر معامله افشا شود.

○ تبصره ۲ :

دریافت ها و پرداخت هایی که در جهت تأمین مالی واحد گزارشگر و یا شخص وابسته انجام می‌شود (شامل اصل و فرع)، جزء معاملات با اشخاص وابسته محسوب خواهد شد و می‌بایست در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی افشا شود. ضمناً دریافتها و پرداختهای دوره جاری که مربوط به معاملات انجام گرفته در دوره‌های قبل می‌باشد و همچنین، تعدیلات انجام شده در دوره جاری مربوط به آنها (از قبیل هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول در نظر گرفته شده طی دوره) با ذکر دلایل تعدیلات، می‌بایست افشا گردد.

● ماده ۴ :

حداقل اطلاعاتی که در مورد اشخاص وابسته و معاملات آنها باید افشا شود به شرح زیر است:

- نوع وابستگی شخص وابسته با ناشر،

- مبلغ و موضوع معاملات انجام شده طی دوره به تفکیک هر شخص وابسته،

- مانده حسابهای فیما بین، نحوه تسویه و نرخ سود تضمین شده (حتی اگر معامله‌ای در طی دوره با شخص وابسته مزبور انجام نشده‌باشد).

- ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول مربوط به مانده حساب های فیما بین،

- هزینه مطالبات سوخت شده و مشکوک‌الوصول طی دوره ناشی از معاملات با اشخاص وابسته،
- میزان بازپرداخت یا دریافت اقساط وامهای مرتبط با اشخاص وابسته،
- انتقال منابع و تعهدات (دارایی ها و بدهی‌ها) بین اشخاص وابسته،
- جزئیات هرگونه تضمین ارائه شده توسط ناشر به نفع هریک از اشخاص وابسته و بالعکس،
- تعهدات سرمایه‌ای ناشر به اشخاص وابسته (یا به سایرین، از طرف اشخاص وابسته) و بالعکس،
- نحوه تعیین قیمت (نظریه کارشناس رسمی، استعمال بها، برگزاری مناقصه یا مزایده و ...) و ارزش منصفانه معاملات،
- سود (زیان) ناشی از معاملات با اشخاص وابسته به تفکیک معاملات انجام شده با هر یک،
- اقلام مقایسه‌ای سال قبل، شامل مانده حساب، سود (زیان) معامله.

• ماده ۵ :

افشای اطلاعات اشخاص وابسته باید به تفکیک برای هریک از طبقات زیر انجام شود:

- شرکت مادر یا سهامدار کنترل کننده،
- اشخاص دارای کنترل مشترک یا نفوذ قابل ملاحظه بر ناشر،
- شرکت های همگروه یا تحت کنترل واحد،
- واحدهای تجاری فرعی،
- واحدهای تجاری وابسته،
- مشارکت های خاص،
- اعضای هیئت‌مدیره و مدیران ارشد اجرایی ناشر،
- سایر اشخاص وابسته

• ماده ۶ :

اطلاعات مربوط به اشخاص وابسته، حداقل باید مطابق با جداول پیوست به همراه صورت های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای افشا گردد. ناشر مکلف است در صورت درخواست سازمان، اطلاعات و اسناد لازم را ارسال نماید.

- ماده ۷ :

در اجرای ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت، اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل ناشر و همچنین مؤسسات و شرکتهایی که اعضای هیئت مدیره و یا مدیرعامل ناشر شریک یا عضو هیئت مدیره و یا مدیرعامل آنها باشند نمی توانند بدون اجازه هیئت مدیره در معاملاتی که با ناشر یا به حساب ناشر می شود به طور مستقیم یا غیرمستقیم (به شرح مذکور در تبصره این ماده) طرف معامله واقع و یا سهیم شوند.

- تبصره :

معامله اشخاص ذیل با ناشر از نظر مقررات این دستورالعمل، معامله مدیر ذینفع بصورت غیر مستقیم تلقی شده و مشمول مفاد این ماده خواهد بود:

یک- اشخاص حقوقی تحت کنترل (به مفهوم مذکور در استانداردهای حسابداری لازم الاجرا) اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل ناشر.

دو- اشخاص حقوقی تحت کنترل (به مفهوم مذکور در استانداردهای حسابداری لازم الاجرا) مؤسسات و شرکت هایی که اعضای هیئت مدیره و یا مدیر عامل ناشر، شریک یا عضو هیئت مدیره یا مدیر عامل آنها می باشند.

سه- همسر، فرزندان و همسران آنان، پدر، مادر، برادر و خواهر اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل ناشر و همچنین اشخاصی که اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل ناشر به عناوینی از قبیل قیم یا وصی متولی امور آنها است.

- ماده ۸ :

معاملات با اشخاص وابسته موضوع ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت، باید به تصویب هیئت مدیره برسد و در جلسه تصمیم گیری و تصویب در هیئت مدیره، مدیر ذینفع، حق رأی ندارد. ناشر باید ترتیبی اتخاذ نماید که اطلاعات لازم از قبیل مبلغ معامله و مبنای تعیین آن، نظریه کارشناس رسمی، استعلام بها، برگزاری مناقصه یا مزایده یا روش های مشابه، قیمت منصفانه، مشخصات کامل موضوع قرارداد، مشخصات کامل طرف قرارداد و نوع وابستگی آن با ناشر، منافع مستقیم یا غیرمستقیم مدیر ذینفع و سمت وی در شخص طرف معامله و سایر اطلاعات ضروری برای تصمیم گیری مناسب در اختیار هیئت مدیره قرار گیرد. در این راستا، مدیر ذینفع نیز مکلف است اطلاعات لازم درخصوص نوع وابستگی و درصد مالکیت مستقیم و غیرمستقیم در طرفین معامله را جهت تصمیم گیری مناسب در اختیار هیئت مدیره قرار دهد.

• ماده ۹ :

هیئت مدیره ناشر در هنگام تصمیم گیری در خصوص معاملات با اشخاص وابسته باید منافع یکسان سهامداران ناشر را بر هر امر دیگری مقدم داشته و فقط در صورت متعارف و منصفانه بودن معامله، انجام چنین معامله‌ای را تصویب نماید والا متخلف محسوب می گردد.

• ماده ۱۰ :

در مورد معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت، هیئت مدیره مکلف است بلافاصله بازرسی ناشر را از معامله ای که اجازه آن داده شده است بطور کتبی مطلع نماید و همچنین گزارش روشنی از آن حاوی کلیه شرایط معامله به اولین مجمع عمومی عادی صاحبان سهام بدهد و بازرسی نیز مکلف است ضمن گزارش خاصی حاوی جزئیات معامله که بصورت جداگانه و مشخص قرائت می شود، نظر خود را درباره چنین معامله ای به همان مجمع تقدیم نماید.

○ تبصره :

اتخاذ تصمیم نسبت به معامله مذکور باید جدا از سایر موضوعات دستور جلسه مجمع عمومی صورت گیرد و مدیر ذینفع در معامله در مجمع عمومی عادی هنگام اخذ تصمیم نسبت به معامله مذکور حق رأی ندارد و این موضوع باید توسط هیئت رئیسه مجمع کنترل و در صورت جلسه قید گردد.

• ماده ۱۱ :

در صورت انجام معاملات موضوع ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت، چنانچه ارزش موضوع معامله معادل یا بیش از پنج درصد دارایی ناشر مطابق آخرین صورت های مالی حسابرسی شده باشد :

یک- ناشر مکلف است پس از انعقاد معامله فوراً حداکثر ظرف ۴۸ ساعت اطلاعات زیر را افشا نماید:

موضوع معامله، مبلغ معامله، قیمت منصفانه معامله، طرفین معامله، تاریخ انجام معامله، میزان سهام مدیرعامل یا عضو هیئت مدیره ی ذینفع به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در اشخاص طرف معامله.

دو- ناشر مکلف است پیش از انعقاد قرارداد، نظر کمیته حسابرسی را در خصوص شرایط معامله و منصفانه بودن آن، دریافت کند.

سه- سهامدارانی که حداقل پنج درصد از سرمایه ناشر را در اختیار دارند می توانند در صورت ارائه مستندات کافی حاکی از نقض قوانین، مقررات، مفاد اساسنامه یا استانداردهای لازم الاجرا یا غیر منصفانه بودن معامله، از سازمان تقاضا نمایند تا از طریق انجام حسابرسی ویژه به هزینه متقاضی، نسبت به بررسی موضوع و ارسال آن حسب مورد به مرجع ذیصلاح اقدام نماید.

- ماده ۱۲ :

در صورت طرح دعوی از سوی هر شخص حقیقی یا حقوقی علیه ناشر، مدیر یا مدیر عامل آن در مراجع قضایی یا هیئت داوری موضوع ماده ۳۷ قانون بازار، پس از ارائه تأییدیه های طرح دعوی در هریک از مراجع مذکور توسط خواهان، سازمان می تواند اطلاعات، اسناد و مدارک مرتبط با پرونده را به تشخیص خود از هریک از اشخاص تحت نظارت دریافت و در اختیار مقام رسیدگی کننده قرار دهد.

- ماده ۱۳ :

در صورتی که ارزش معاملات با سایر اشخاص وابسته -به غیر از اشخاص موضوع ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت - معادل یا بیش از پنج درصد دارایی ناشر مطابق آخرین صورت های مالی حسابرسی شده باشد، مقررات حاکم بر معاملات مشول ماده ۱۲۹ که در این دستورالعمل آمده، بر معاملات با سایر اشخاص وابسته نیز حاکم خواهد بود.

- پیوست - یادداشت شماره X اطلاعات مربوط به اشخاص وابسته :

X- ۱: معاملات با اشخاص وابسته در طی سال، به شرح زیر است: "ارقام به میلیون ریال"

۱۳۸۱ سال ۱			۱۳۸۲ سال ۲					نوع وابستگی ^۱	نام شخص وابسته
ماتده (طلب) بدهی	سود(زیان) معامله	مبلغ معامله	ماتده (طلب) بدهی	سود(زیان) ناخالص معامله	مبلغ معامله ^۲	نحوه تعیین قیمت ^۲	ایا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق،ت می باشد؟		
							✓		شرکت مادر / سهامدار کنترل کننده
									اشخاص دارای کنترل مشترک یا نفوذ قابل ملاحظه بر شرکت
							✓		شرکتهای همگروه / تحت کنترل واحد
									واحدهای تجاری فرعی
									واحدهای تجاری وابسته
									مشارکتهای خاص
									اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد اجرایی
									سایر اشخاص وابسته

۱: تمام انواع وابستگی باید ذکر شود. بعبارت دیگر، در صورتیکه طرف معامله، هم شرکت وابسته شرکت است و هم یکی از اعضای هیئت‌مدیره که ۵ درصد از سهام آن را در اختیار دارد هر دو باید افشا و در جدول ارائه گردد.

۲: مانند قیمت بازار یا قیمت‌گذاری توسط کارشناس رسمی یا هیئت‌مدیره.

۳: در صورت وجود تفاوت با اهمیت بین شرایط معاملات با اشخاص وابسته و شرایط حاکم بر معاملات حقیقی، موارد افتراق باید افشا شود.

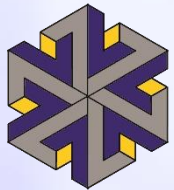
۴: تصویب معاملات فوق باید با رعایت مقررات دستورالعمل صورت پذیرد.

X-۲: مانده حساب اشخاص وابسته‌ای که طی سال، معامله‌ای با آنها انجام نشده، به شرح زیر است:

نام شخص وابسته	نوع وابستگی	۱۳۱۳ سال ۲		۱۳۱۳ سال ۱
		تعدیلات (هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول و ...)	(دریافت) پرداخت	مانده طلب (بدهی) ^۱
		۲ xxx		

۱: ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول پایان سال مالی ۱۳۸۱ بابت طلب از شخص مزبور بالغ بر میلیون ریال می‌باشد که به دلیل تعدیل گردیده‌است.

۲: طلب مزبور به دلیل تعدیل گردیده‌است.

از توجه و همراهی شما فراگیران گرانقدر

صمیمانه سپاسگزاریم

Zohreh Omid

✉ Training@ehyaa.com